

Radensko polje

//Marjan Trobec in Tomaž Mihelič

1: Zima na meandru je čudovita igra narave, saj se led, ko izpod njega odteče voda, razlomi v številne raznolike kose.

foto: Marjan Trobec

2: Informativna tabla je postavljena na robu polja. Še več tabel pa nam pojasnjuje zanimivosti Radenskega polja ob sprehodu po učni poti.

foto: Marjan Trobec

Opis območja

To izrazito kraško polje je veliko 4 km² in je med manjšimi kraškimi polji v Sloveniji. Leži ob cesti Grosuplje – Velika Račna – Videm-Dobrepolje, jugovzhodno od Grosuplje, na nadmorski višini okoli 320 m. Nekoliko je nagnjeno proti vzhodu, kjer je tudi bolj mokro. Posebnost na Radenskem polju je osameli 68 m visoki grič Kopanj. Na njem so cerkev, župnišče in osnovna šola. Ima pa tudi svoj neusahljivi izvir vode.

Radensko polje napajajo tri rečice: Dobravka, Zelenka in Šica. Zanimivo je predvsem zaradi kraških pojavov, kot so izviri, ponori in estavele ali retja, kjer voda občasno ponika ali pa prihaja na površje. Tu lahko opazujemo vse značilnosti kraškega polja: višji kraški obod, kraški izviri na eni strani, ponikalnica, ki teče prek polja, in kraški požiralniki s požiralnimi jamami na drugi strani. Največja in najbolj razvejena skupina retij na severnem delu polja so srednice. Večji del leta so poplavljeni, ob večjih sušah pa se pokažejo v njih močne, razvejene kamnine.

Dostop

Najboljše izhodišče za pristop na Radensko polje, bodisi s kolesom bodisi peš (tudi v času debele snežne odeje – pač s krpji), je Boštanj. Do tja se pripeljemo iz Grosuplje, od koder nadaljujemo 3 km v smeri Krke. Pod zanimivo zgodovinsko razvalino Boštanjkega gradu nas pričaka turistično-kulturni center.

Tod je kar nekaj prostora za avtomobile. Pohodna pot se nadaljuje takoj za centrom in je na več mestih po Radenskem polju označena z informativnimi tablam. Druga možnost je, da se peljemo mimo Boštanja v smeri Videm-Dobrepolje in s pohodom začnemo z druge smeri, v Mali Račni.

Ptice na območju

Na polju so stalni vodotoki, zalite kotanje in občasne obsežne poplave (pozno jeseni in spomladi), zato je tudi ptičji svet Radenskega polja precej bogat in pester v vseh letnih časih. Radensko polje nam lahko prav v vsakem dnevu pripravi kakšno presenečenje. Kadar se poplave ujamejo s preleti vodnih ptic, bomo polje lahko primerjali z najbolj znamenitimi ornitološkimi območji v Sloveniji.

Radensko polje pa obiščimo tudi v gnezdilni sezoni. Območje meji na vasi Malo Mlačevo, Zagradec in Velika Račna. V vseh treh vaseh gnezdi bele štoklje (*Ciconia ciconia*) in v prvih dveh gnezidih so bili letos kar štirje mladiči. Na polju je bila večkrat opažena tudi redka črna štoklja (*Ciconia nigra*).

Na območju lahko opazujemo prek 80 vrst ptic, od katerih velika večina tam tudi gnezdi. Tu bomo našli tako ptice odprtih travišč, denimo poljskega škrjanca (*Alauda arvensis*), pogoste pa bodo tudi ptice, ki so vezane na kulturno krajino z dovolj strukturami, na katerih posedajo: rjavi srakoper (*Lanius collurio*), prosnik (*Saxicola torquata*), repaljščica (*S. rubetra*). Če bi se radi naučili razlikovati samice ali mladiče pri prosniku in repaljščici, je Radensko polje kot nalašč za vas. Pogosti gnezdilki sta tudi rjava penica (*Sylvia communis*) in močvirska trstnica (*Acrocephalus palustris*). Slednjo lahko poslušamo tudi ponoči. Nočni obisk Radenskega polja pa nam utegne razkriti tudi slavca (*Luscinia megarhynchos*) in velikega skovika (*Otus scops*), skoraj zagotovo pa bomo slišali tudi prepelico (*Coturnix coturnix*). V preteklih letih sta na polju gnezdila tudi kosec (*Crex crex*) in kozica (*Gallinago gallinago*). Vrsti se spomladi še vedno pojavljata na polju, gnezditvev pa ni več zanesljiva. Poslastica, ki nas prav tako lahko preseneti med gnezditvijo, je čapljica (*Ixobrychus minutus*). Od vodnih vrst bomo med gnezditvijo najpo-

gosteje naleteli na mlakarico (*Anas platyrhynchos*) in malega ponirka (*Tachybaptus ruficollis*). Na polju najdemo tudi tri vrste strnadov: rumenega (*Emberiza citrinella*), velikega (*Miliaria calandra*) in trstnega (*E. schoeniclus*), vendar so vse tri redke.

Druge zanimivosti

Radensko polje je vključeno v omrežje Natura 2000. Varstveni pomen mu med drugim dajejo navadni ris (*Lynx lynx*), rjavi medved (*Ursus arctos*), znameniti jamski živali hrošč drobnovratnik (*Leptodirus hochenwarti*) in človeška ribica (*Proteus anguinus*), polž ozki vretenec (*Vertigo angustior*), pezdirk (*Rhodeus sericeus amarus*) ter metulji črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*), travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*) in močvirski cekinček (*Lycaena dispar*).

Spomladi in poleti tod cvetijo barjanska vijolica (*Viola uliginosa*), močvirska logarica (*Fritillaria meleagris*), sibirska perunika (*Iris sibirica*)...

Geološko so zanimive že omenjene estavele ali retja, ki požirajo in bruhajo vodo. Le-ta so zanimiva pozimi, ko površinska voda zmrzne, vode pa odtečejo. Led se zato zlomi pod svojo težo in na brežini ostanejo različni kosi razmetanega ledu. V ponornih jamah, Lazarjevi in Zatočni, se pozimi ustvarjajo čudovite kapniško-ledene skulpture.

Veliko informacij o Radenskem polju najdete na spletni strani: www.radenskopolje.si.

→ Gnezditve:

- mali ponirek (*Tachybaptus ruficollis*)
- čapljica (*Ixobrychus minutus*)
- bela štorcklja (*Ciconia ciconia*)
- mlakarica (*Anas platyrhynchos*)
- postovka (*Falco tinnunculus*)
- prepelica (*Coturnix coturnix*)
- divja grlica (*Streptopelia turtur*)
- veliki skovik (*Otus scops*)
- poljski škrljanec (*Alauda arvensis*)
- drevesna pipa (*Anthus trivialis*)
- slavec (*Luscinia megarhynchos*)
- repaljščica (*Saxicola rubetra*)
- prosnik (*Saxicola torquata*)
- močvirska trstnica (*Acrocephalus palustris*)
- rjava penica (*Sylvia communis*)
- trstni strnad (*Emberiza schoeniclus*)
- veliki strnad (*Miliaria calandra*)

→ Negnezditveno obdobje:

- priba (*Vanellus vanellus*)
- rečni galeb (*Larus ridibundus*)
- velika bela čaplja (*Egretta alba*)
- reglja (*Anas querquedula*)
- rdečenoga postovka (*Falco vespertinus*)

3: Kamnina v suhem retju se pokaže v sušnih mesecih. Ob večjih padavinah pa je tudi po več metrov pod vodo, ko bruha in požira vodo. foto: Marjan Trobec

4: Sibirska perunika nam ob koncu maja ponuja čudovite podobe, tako po obliki kot modrini cvetov. Žal pa je vsako leto manj, tudi zaradi človekovih posegov v njen življenjski prostor. foto: Marjan Trobec

5: Četverčki v Zagradcu so nas letos res resnično razveselili. Žal pa so poleteli le trije, ker je eden sredi poletja padel iz gnezda. foto: Marjan Trobec